

Europa be smurto dėl lyties



Smurtas dėl lyties

EIGE instituto vaidmuo

Institutas (EIGE) suteikia prieigą prie esamų statistinių duomenų ir informacijos apie smurtą lyties pagrindu, siekdamas suteikti paramą institucijoms ir ekspertams, vykdančiams smurto dėl lyties prevenciją ir kovojantiems su juo Europos Sąjungoje ir už jos ribų.

Smurtas dėl lyties yra teisės į gyvenimą, laisvę, saugumą bei orumą, moterų ir vyrų lygybę, nediskriminavimą ir fizinę bei psichologinę neliečiamybę pažeidimas.

Europos Parlamento rezoliucijoje dėl smurto prieš moteris panaikinimo (2009 m. lapkričio 26 d.), ES Tarybos išvadose dėl smurto prieš moteris panaikinimo (2010 m. kovo 8 d.), taip pat ES Tarybos išvadose dėl kovos su smurtu prieš moteris ir paramos paslaugų smurto šeimoje aukoms teikimo (2012 m. gruodžio 6 d.) akcentuojama, kad ES trūksta prieinamų ir palyginamų šios srities duomenų.



FREE ZONE



Instituto veikla smurto lyties pagrindu srityje

Europos Sąjungoje būtina skubiai sukaupti pakankamai palyginamų duomenų apie smurtą lyties pagrindu visose 28 ES valstybėse narėse. Instituto lėšėlių ir dokumentacijos centre prieinama daug informacijos apie tyrimus, metodus, priemones ir gerąją praktiką kovos su smurtu lyties pagrindu srityje.



Smurtas artimoje aplinkoje



No
TO VIOLENCE
AGAINST
WOMEN

© Jungtinių Tautų regioninės informacijos centras (UNRIC)
Vakarų Europoje, 2011 m. Europos reklamos konkursas
„Ne“ smurtui prieš moteris“, Ralph Burkhardt

INSTITUTO TYRIMŲ DUOMENIMIS, smurtas artimoje aplinkoje ir toliau lieka viena iš labiausiai paplitusių smurto lyties pagrindu formų. Visos ES valstybės narės įgyvendino smurto artimoje aplinkoje prevencijos ir kovos su juo priemones, tačiau šioje srityje tarp ES valstybių narių vis dar esama didelių skirtumų.

EIGE teikia:

- **informaciją apie išteklius**, informacines kampanijas, pagalbos paslaugas ir mokymus kovai su smurtu artimoje aplinkoje 28 ES valstybėse narėse;
- smurto artimoje aplinkoje prevencijos ir kovos su tokio smurto **gerąją praktiką, metodus ir priemones**.

Ar žinote, kad (*):

- visos ES valstybės narės rengia policijos pareigūnų mokymus smurto artimoje aplinkoje klausimais, tačiau mokymų kokybė įvairiose ES valstybėse narėse labai skiriasi;
- 27 ES valstybėse narėse 2007–2012 m. buvo įgyvendinta apie 140 informacinių kampanijų;
- darbas su smurtautojais vis dažniau pripažįstamas kaip vienas iš svarbiausių pagalbos paslaugų komponentų.

(*): Duomenys rinkti iki Kroatijai tariant Europos Sąjungos narę.

Daugiau informacijos rasite:

- **Instituto tyime „Metodai, priemonės ir geroji praktika smurto artimoje aplinkoje srityje (kaip apibrėžta Pekino veiksmų platformos D srityje)“.**
- **Smurto artimoje aplinkoje prevencijos metodų ir priemonių duomenų bazėje.**



Visą medžiagą galima rasti adresu <http://eige.europa.eu>

Specializuotos paslaugos smurto artimoje aplinkoje aukomis tapusioms moterims

INSTITUTO TYRIMO DUOMENIMIS, dėl įvairių prižasčių smurto aukoms 28 ES valstybėse narėse nėra teikiama veiksminga pagalba. Dažnai nepakanka specializuotos pagalbos smurto aukomis tapusioms moterims, nevykdomi su aukomis ir smurtautojais dirbančių specialistų mokymai, kuriuose būtų atsižvelgiama į lyčių aspektus.

EIGE teikia:

- pirmąjį palyginamų patikimų duomenų rinkinį apie pagalbos paslaugas, teikiamas smurto aukomis tapusioms moterims visose ES valstybėse narėse;
- šių paslaugų spektro, masto, faktinio taikymo ir kokybės išsamią apžvalgą;
- rekomendacijas, kaip pagerinti smurto aukomis tapusioms moterims teikiamas paslaugas, duomenų rinkimo, teisėkūros ir politikos priemonės.

Ar žinote, kad (*):

- tik 13 valstybių narių yra įteisintas specializuotų paslaugų nuo smurto nukentėjusioms moterims valstybinis finansavimas;
- tik 6 valstybėse narėse įsteigtos visą parą veikiančios nemokamos pagalbos linijos nuo smurto nukentėjusioms moterims;
- tik 8 valstybėse narėse priklaudos nuo smurto nukentėjusioms moterims veikia visuose regionuose.

(*) Duomenys rinkti iki Kroatijai tampa Europos Sąjungos nare.



Daugiau informacijos rasite:

- EIGE ataskaitoje „Pekino veiksmų programos įgyvendinimo ES valstybėse narėse apžvalga. Smurtas prieš moteris. Parama aukoms“.

Ataskaita tapo pagrindu 2012 m. priimtoms Tarybos (EPSCO) išvadoms „Kova su smurtu prieš moteris ir pagalbos paslaugų smurto šeimoje aukoms teikimas“.

- Pagrindinėse ataskaitos išvadose (publikuotose atskiruose leidiniuose anglų, prancūzų, vokiečių ir graikų k.).
- Faktų suvestinėse (anglų k.).

Visą medžiagą galima rasti adresu <http://eige.europa.eu>

Seksualinė prievarta

INSTITUTO TYRIMAS ATSKLEIDĖ reikšmingus skirtumus tarp valstybių narių, renkant duomenis apie seksualinę prievartą, nustatant teisinį reguliavimą, įgyvendinant veiksmų planus bei rengiant medžiagą ir mokymus seksualinės prievartos prevencijos srityje. Dažniausiai oficialiuose duomenų šaltiniuose nėra teikiama informacija apie santykį tarp smurtautojo ir seksualinio smurto aukos, o kriminalinės statistikos duomenys nėra suskirstyti pagal lytį arba pagal seksualinio smurto rūšį. Dėl to labai sudėtinga užtikrinti veiksmingą seksualinės prievartos prevenciją.

EIGE pristatė:

- pirmąją ES išteklių, susijusių su kova su seksualiniu smurtu, duomenų bazę, kurioje prieinama informacija apie:
 - seksualinės prievartos srityje veikiančias organizacijas ir jų parengtą informacinę medžiagą;
 - tarptautinius ir nacionalinius tyrimus, nagrinėjančius skirtingus seksualinės prievartos aspektus;
 - informacines kampanijas;
 - seksualinio smurto aukoms skirtus leidinius;
 - suinteresuotas šalis, kovojančias su seksualine prievarta ES;
 - specialistams skirtas gaires, metodinę medžiagą ir intervencijos protokolus.
- rekomendacijas, skirtas įvertinti esamų seksualinio smurto prieš moteris duomenų ir išteklių ES prieinamumą.

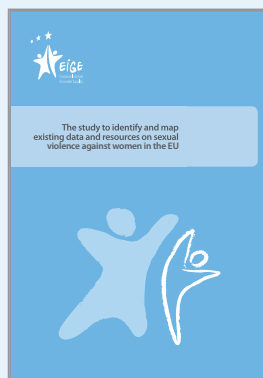
Ar žinote, kad (*):

- tik 7 valstybės narės yra parengusios seksualinio smurto prevencijos protokolus savo policijos pareigūnams ir tik 10 valstybių narių – teismo ekspertams ar sveikatos priežiūros specialistams;
- tik 10 valstybių narių rengia kovai su seksualiniu smurtu skirtas kampanijas;
- 17 valstybių narių yra parengusios pagalbinę medžiagą seksualinio smurto aukoms.

(*) Duomenys rinkti iki Kroatijai tapant Europos Sąjungos nare.

Daugiau informacijos rasite:

- Instituto parengtoje „Duomenų ir šaltinių apie seksualinę prievartą prieš moteris ES apžvalgoje“.
- Pirmojoje ES informacijos apie seksualinę prievartą išteklių duomenų bazėje.
- Seksualinės prievartos kriminalinių statistinių duomenų bazėje.



Visą medžiagą galima rasti adresu <http://eige.europa.eu>

Moterų lyties organų žalojimas

INSTITUTO TYRIMAI PARODĖ, kad siekiant veiksmingai kovoti su moterų lyties organų žalojimu padėtų vieninga ES strategija, pagrįsta lyčių lygybės ir žmogaus teisių principais. Tokia strategija turėtų būti siekiama įgalinti mergaites ir moteris priimti sprendimus pačios bei paskatinti valstybes nares įgyvendinti nuoseklias apsaugos, prevencijos ir baudžiamojo persekiojimo valstybines priemones. Be to, ne mažiau svarbu gerinti duomenų rinkimą ir keisti bendruomenių, kuriose praktikuojamas moterų lyties organų žalojimas, taip pat sprendimų priėmėjų ir kitų atsakingų institucijų kilmės šalyse nuostatas.

EIGE pateikia:

- **pirmąją apžvalgą** apie moterų lyties organų žalojimo problemos mastą ir tendencijas ES šalyse;
- prieinamų duomenų ir informacijos, teisėkūros ir politikos priemonių, pagalbos paslaugų, koordinavimo ir tarpsektorinio bendradarbiavimo šioje srityje **išsamią analizę**;
- moterų lyties organų žalojimo prevencijos ir kovos su juo **gerąją praktiką, metodus ir priemones**;
- **gaires ir mokymo medžiagą**, skirtą moterų lyties organų žalojimo prevencijos srityje dirbantiems specialistams;
- **informaciją** apie teisinės nuostatas, politiką ir veiksmų planus, kovojant su moterų lyties organų žalojimu nacionaliniu ir regionų lygmeniu;
- **rekomendacijas**, kaip mergaites, moteris ir visą Europos visuomenę apsaugoti nuo moterų lyties organų žalojimo.



Daugiau informacijos rasite:

- EIGE „Tyrimo apie moterų lyties organų žalojimo problemos mastą ir tendencijas 27 ES valstybėse narėse ir Kroatijoje“ ataskaitoje; tyrimą užsakė Europos Komisijos viceprezidentė Viviane Reding.
- Šalių faktų suvestinėse visomis ES kalbomis.
- Su moterų lyties organų žalojimo prevencija ir jo panaikinimu susijusių **išteklių, gerosios praktikos, metodų ir priemonių duomenų bazėje** (įskaitant prevencijos kampanijas, politikos priemones, gaires ir mokymo medžiagą specialistams, dirbantiems moterų lyties organų žalojimo prevencijos srityje).
- Šalių ataskaitose.

Ar žinote, kad (*):

- tik 8 ES valstybėse narėse atlikti moterų lyties organų žalojimo paplitimo tyrimai;
- tik 10 ES valstybių narių už moterų lyties organų žalojimą taikomos konkrečios baudžiamosios teisės nuostatos;
- tik 7 valstybėse narėse medicinos įstaigų įrašuose pateikiama informacija apie moterų lyties organų žalojimą.

(*) Duomenys rinkti iki Kroatijai tampa Europos Sąjungos nare.



© Jungtinių Tautų regioninės informacijos centras (UNRIC) Vakarų Europoje, 2011 m. Europos reklamos konkursas „Ne“ smurtui prieš moteris“, Marta Lopez

Visą medžiagą galima rasti adresu <http://eige.europa.eu>

Smurto dėl lyties administracinių duomenų šaltinių ES apžvalga

TYRIMO DUOMENIMIS, administracinių duomenų šaltiniai yra naudingi renkant palyginamus duomenis apie smurtą dėl lyties, nors tiek ES, tiek ir nacionaliniu mastu šiuo klausimu susiduriama su reikšmingais iššūkiais. Daugelyje valstybių narių duomenys nėra suskirstyti atsižvelgiant į lytį, o mechanizmai koordinuoti tokių duomenų rinkimą apie smurtą lyties pagrindu neįdiegti.

Administraciniai šaltiniai pateikia išsamesnius duomenis apie šias smurto dėl lyties formas: intymaus partnerio smurtas, išžaginimas. Daugiausia tokią informaciją renka policijos ir teisėsaugos institucijos. EIGE atlikto tyrimo ataskaitose apžvelgiamos teisės nuostatos, reglamentuojančios administracinių duomenų rinkimo procesą ES mastu ir atskirai valstybėse narėse.

EIGE siūlo:

- pirmąją smurto dėl lyties administracinių duomenų šaltinių 28 ES valstybėse narėse apžvalgą apie šaltinių prieinamumą, palyginamumą bei duomenų kokybę;
- palyginamųjų duomenų apie smurtą dėl lyties rinkimo tinkamumo vertinimą ES valstybėse narėse;
- oficialią informaciją apie administracinių duomenų šaltinių pasiskirstymą dalis pagal sektorius 28 ES valstybėse narėse.



Smurto dėl lyties administracinių duomenų šaltinių ES el. duomenų bazė:
<http://eige.europa.eu/gender-based-violence/administrative-data-sources>



Virginija Langbakk, EIGE direktorė, renginyje, kuriame pristatoma smurto dėl lyties administracinių duomenų šaltinių ES ataskaita. EIGE, 2014 m. lapkričio 25 d.

Ar žinote, kad:

- viena iš didžiausių spragų renkant duomenis yra tai, kad skiriasi smurto lyties pagrindu formų teisinės sąvokos ir apibrėžimai;
- policija renka informaciją apie intymių partnerių smurto atvejus visose ES valstybėse narėse;
- didžiausią dalį oficialių statistinių duomenų apie smurto dėl lyties nusikaltimus ES valstybėse narėse pateikia teisėsaugos institucijos.

Daugiau informacijos rasite:

- Tyrimo ataskaitoje „Smurto dėl lyties administracinių duomenų šaltinių 28 ES valstybėse narėse apžvalga. Dabartinė padėtis ir galimybė rinkti palyginamus duomenis Europos Sąjungoje“.
- Išsamioje internetinėje duomenų bazėje su šaltiniais, turima literatūra, teisės aktais, turimais administraciniais šaltiniais ir statistinėmis ataskaitomis iš ES.
- Gairėse ir rekomendacijose dėl aktualių, patikimų ir palyginamų smurto lyties pagrindu administracinių duomenų 28 ES valstybėse narėse rinkimo.

Visą medžiagą galima rasti adresu <http://eige.europa.eu>

Smurto kaštai

TYRIMO DUOMENIMIS, smurto dėl lyties bei intymaus partnerio smurto poveikis ekonomikai ir visuomenei yra labai didelis. Valstybė ir visuomenė patiria tiesiogines sąnaudas, tokias kaip išlaidos už medicinos ir socialines paslaugas smurto aukoms. Netiesioginės sąnaudos kyla dėl apriboto nukentėjusiųjų dalyvavimo visuomenės gyvenime ir sumažėjusių esamų ir būsimų pajamų. Norint apskaičiuoti smurto dėl lyties kaštus reikalingi tikslūs ir detalūs duomenys, o tokių nėra surenkama pakankamai. Todėl EIGE atliko taikomų metodų smurto kaštams apskaičiuoti

analizę ir rekomendavo metodus, kuriais remiantis galima apskaičiuoti kaštus, skirtinguose sektoriuose patiriamus dėl smurto dėl lyties ir intymaus partnerio smurto prieš vyrus ir moteris 28 ES valstybėse narėse. Kadangi daugelyje ES valstybių narių tiksliais apskaičiavimams trūksta statistinių duomenų, vadovautasi Jungtinėje Karalystėje parengtu modeliu; skaičiavimai atlikti pagal Jungtinės Karalystės duomenis, perskaiciuotus proporcingai pagal atitinkamos šalies gyventojų skaičių.

EIGE pateikia:

- metodų, naudojamų smurto dėl lyties kaštams apskaičiuoti, išsamią apžvalgą ir kiekybinę analizę;
- smurto dėl lyties, kurį patiria tiek moterys, tiek vyrai, kaštų apskaičiavimus;
- Jungtinės Karalystės atvejo analizę (2012).



Daugiau informacijos rasite:

- studijoje „Smurto dėl lyties kaštų tyrimas Europos Sąjungoje“;
- EIGE leidiniuose internetinėje svetainėje <http://eige.europa.eu/content/publications>.



© Jungtinių Tautų regioninės informacijos centras (UNRIC) Vakarų Europoje,
2011 m. Europos reklamos konkursas „Ne“ smurtui prieš moteris“, Yves Carew

Ar žinote, kad:

- trys pagrindinės kaštų rūšys yra prarasta ekonominė galia; asmeninis (fizinis ir emocinis) poveikis aukai; reikalingų paslaugų teikimas (toliau skirstoma pagal paslaugos kategoriją);
- vien Jungtinėje Karalystėje smurto dėl lyties kaštai yra didesni nei 28 mlrd. EUR per metus;
- viešosios išlaidos specializuotoms smurto dėl lyties prevencijos ir apsaugos nuo tokio smurto programoms sudaro tik **3 proc.** visų patiriamų smurto dėl lyties kaštų.

Kasmet nuo lapkričio 25 d. iki
gruodžio 10 d. –
**16 aktyvumo prieš smurtą prieš
moteris dienų**

Visą medžiagą galima rasti adresu <http://eige.europa.eu>

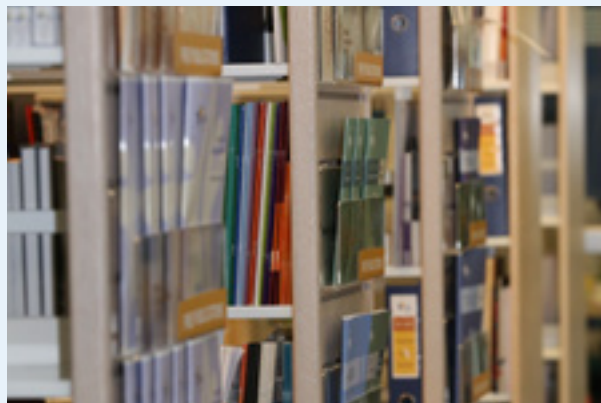
Smurto sritis lyčių lygybės indekse

Smurto sritį sudaro tiesioginio smurto posritis, kuriame dėmesys sutelktas į visus veiksmus, kurie gali sukelti fizinę, seksualinę ar psichologinę žalą, ir netiesioginio smurto posritis, kuriame nagrinėjamos nuostatos, normos ir stereotipai, kuriais remiasi smurtas lyties pagrindu.

ES lygmeniu nėra palyginamų ir suderintų duomenų, todėl neįmanoma kiekybiškai įvertinti konkrečios smurto srities. Tai yra **didžiausia spraga** vertinant lyčių lygybę ES, **todėl visi politikos rengėjai ES ir valstybių narių lygmeniu raginami užtikrinti palyginamų duomenų rinkimą**, siekiant veiksmingai prisidėti prie pastangų panaikinti smurtą dėl lyties.



© Jungtinių Tautų regioninės informacijos centras (UNRIC) Vakarų Europoje, 2011 m. Europos reklamos konkursas „Ne“ smurtui prieš moteris“, Brune Buonomano



EIGE Išteklių ir dokumentacijos centras (RDC)

EIGE RDC suteikiama greita ir lengva prieiga prie EIGE darbo rezultatų ir **daugiau kaip 440 000 informacinių išteklių**, politikos dokumentų, pilkosios literatūros šaltinių, knygų, straipsnių ir duomenų bazių, susijusių su lyčių lygybe ir smurtu lyties pagrindu, iš visų **ES valstybių narių**. Medžiaga prieinama **keliomis kalbomis**, įskaitant nyderlandų, anglų, ispanų, italų, prancūzų, vokiečių ir švedų kalbas.

<http://eige.europa.eu/rdc>

RDC „EuroGender“ **internetinė platforma** suteikia galimybę palaikyti ryšius su politikos formuotojais, tyrėjais ir ekspertais iš 28 ES valstybių narių ir ES institucijų. Pasinaudokite elektronine erdve diskusijoms ir keitimuisi patirtimi, susijusia su lyčių lygybe ir smurtu lyties pagrindu.

<http://eurogender.eige.europa.eu>

Europos lyčių lygybės institutas (EIGE) yra nepriklausoma Europos Sąjungos įstaiga, kurios tikslas – prisidėti prie lyčių lygybės stiprinimo, įskaitant lyčių aspekto integravimą į visų sričių ES politiką ir jos pagrindų formuojamą nacionalinę politiką, kovoti su diskriminacija dėl lyties, taip pat didinti ES piliečių supratimą apie lyčių lygybę.

Norėdami sužinoti daugiau apsilankykite mūsų interneto svetainėje ir prisijunkite prie mūsų EIGE socialinės žiniasklaidos priemonėse!

Kontaktinė informacija:

Gedimino pr. 16

LT-01103 Vilnius

LIETUVA

Tel. +370 52157444

E. paštas: eige.sec@eige.europa.eu

<http://eige.europa.eu>

Prisijunkite prie mūsų

 <http://www.twitter.com/eurogender>

 <http://www.facebook.com/eige.europa.eu>

<http://eurogender.eige.europa.eu>

<http://www.youtube.com/eurogender>

© Europos lyčių lygybės institutas

© Jungtinių Tautų regioninės informacijos centras (UNRIC) Vakarų Europoje,
2011 m. Europos reklamos konkursas „Ne“ smurtui prieš moteris“.

Visą medžiagą galima rasti adresu <http://eige.europa.eu>



■ Leidinių biuras



doi:10.2839/13926